

ЧУДОМИР ДНЕВНИК НА ДОМАКИНА

chitanka.info

18 февруари. Първият ден на мобилизацията и първи грешки и неразбории.

1. Главният домакин поручик Чавдаров, който трябва да приеме всичко и го раздаде, го няма. Неговото повиквателно е за 19.

2. Часове губихме, докато си намерим облекло по мярка. Най-после куртката, която ми прилегна, се оказа, че няма ни едно копче.

3. Фелдфебелът съобщава, че трябва да се снабдим с храна за хора и добитък по за 5 дена. Тичам, диря, товаря и след като натоварих сено, ечемик, хляб и. пр., дойде нова заповед — храната да е за три дена.

4. Изпочупени каруци, скъсани хамути и юзди, бурето за вода без кран и без седло. Славянска разпуснатост и нехайство. Всеки гледа другия да работи, а той да седи.

* * *

19, 20... до 24 февруари. Все същата обърканост и безредие. Действащите офицери и подофицери не разбират от работата си и не могат в нищо да ни упътят.

* * *

24 февруари. На път. Дъжд, кал и първи заболявания. Пътува цяла дивизионна болница, а никакви лекарства няма за текущи нужди. Всичко било опаковано.

* * *

25, 26, 27. Същото. Дъжд, кал. Действащите офицери с мушамы, а ний, запасните, увити с платница Един подофицер — артилерист — щеше да ме удари с бич, защото едната ми каруца засече и спря за момент тяхната колона. Не може да ми познае чина човекът. Ний сме възрастни хора, участвували в няколко войни вече. Всеки от

нас има най-малко ревматизъм. Не можеха ли да ни се доставят мушамы срещу изплащане?

* * *

28 февруари. Щом пристигнахме в Тополовград, и се почувствува липса на фураж. Това трая до 6 март, през което време конете изгризаха яслите, изядоха си въжата.

* * *

Нови части прииждат, а няма квартири. Който е с по-голям чин, изгонва войниците на тоя с по-малък чин и се настанява. Комендантът се решил да уреди тоя въпрос, взема плана на града от общината и отбелязва с червен молив: този квартал за тази част, този за другата част и т.н. Като отива една пехотна дружина да си заеме квартала, оказва се, че той е... незастроен още.

* * *

Болницата ни е открита. Работа усилена. Началникът невежа и груб. Не стига това, но и на обяд, и на вечеря дири случай да наругае някого. Поне да ни оставят спокойно да се нахраним.

* * *

8 март. Днес получих 1200 кг слама за 104 коня за шест дни. Крадат я войниците от хлебарската рота.

* * *

Получих назначение за кореспондент на дивизията, цензор на писмата и да съм нарисувал червените кръстове на фенеря пред болницата. Домакинството, разбира се, ще се кара и то.

* * *

9 март. Оплаква ми се командирът на 8-и Опълченски полк, мой познат: „Първия ден от мобилизацията, казва, явих се и поисках да се облека. Ключарят ми посочи склада и рече: «Ето дрехи, изберете си.» Рових, търсих и гледай ме сега. Ботушите ми са от два различни чифта.“ Командирът на полка поне трябваше да има приготвени дрехи. Нали трябва да се избегне антагонизмът между действащи и запасни?

* * *

10 март. Още в Стара Загора, а после из пътя купувах със свои средства въжа, кранове, печка, гвоздеи и какво ли не. Получавах и разписки, но незаверени в общината. Ковчежникът не иска да ги признае и аз ги скъсах.

— Защо ги късаш бе — дума ми един друг домакин, — и аз имах такива, но като не щяха да ми ги признаят всички тия въжа, торби и пирони, ги обърнах на мляко за болните, и си прихванах сумата.

* * *

Конете ни още гладуват. Днес получих само по една шепа плява и една шепа трици.

* * *

11 март. Колко много работа има за всички и какъв труд пада, само болничният свещеник спи до пладня и след това пак. Наругах го.

— Иди, казвам, поне при болните, кажи им две-три успокоителни думи, прочети им нещо, писмо напиши на някого. А заплатата му е 720 лева, защото бил висшист.

* * *

Очакват се големи събития в най-близки дни. Германците са се съсредоточили по границата ни и чакат заповед да настъпят. По този случай болницата ни е препълнена с болни, 80% от тях били симуланти, според лекарите.

Българийо, майко мила, земя пълна с айнаджии!

* * *

На 11 март, за да не гладуват повече, пратиха конете си на паша.

* * *

Няма още месец, откак сме напуснали домовете си и всички войнишки писма започват с неизбежното: „Много време откак сме се разделили, дълго време откак не сме се виждали...“

* * *

Крадат, крадат, крадат всички! Дали защото сме крадливи изобщо, или защото всичко е в недостиг? Аз например освен конски подкови нямам никакви запасни части.

* * *

Цензура. И тя е неуредена съвсем. Преглеждам щателно всички войнишки писма, а чрез гражданската поща можеш да пишеш каквото си щеш и на когото си щеш. Днес писах например препоръчано писмо до моя преводач Момчило Йоич в Белград. Нося го отворено и моля капитана да го цензурира. „Иди, кай, в пощата, аз не зная...“ Отидох там, началникът го взе, залепи го, без да го погледне, и го изпрати препоръчано.

* * *

Ганьо измислил пак айнаджилък. Ваксинираха ни против коремен тиф и слушам след това войници да разговарят:

„Ако искаш да не хване инжекцията и да не те боли, иди веднага в кръчмата, обърни му 100–200 грама мастика и туйто.“

* * *

12 март. Заповядаха да направим корита за пране. Отивам в интендантската работилница и гледам десетина изработени вече. Между тях обаче има и две съвсем мънички. Питам подофицера за какво са.

— Едното, казва, е за един големец. Имал маясъл и му трябвало да се измива, а другото е, вика, за ротния. Потели му се краката.

* * *

В общарската работилница пък се работеха едни ботуши „подарък“ за един приятел на ротния. „Те, казва, не му се полагат, но приятел, какво да го правиш.“

* * *

Поисках си една чанта за домакинските книжа.

— Имаме няколко, казва, ела, ще ти дам...

Отивам един ден, оказва се, че са забравени в Стара Загора. Ротният командир, капитан Бараков, изпраща подофицера си в Стара Загора да донесе чантите. Подофицерът се бави цяла седмица за три чанти. Пристигна най-после, получих чантата, но разписка не ще.

— Подарък, казва, подарък.

* * *

14 март. При тръгване от Стара Загора една баля сено ни даваха за 55 кг. При пристигане в Тополовград една баля сено ни даваха за 65 кг. Едва на 14 март получих бали за 56 кг.

Тенекия сирене при тръгване ни даваха за 16 кг.

На 10.III получих за 18,540 кг.

На 14.III получих за 17,420 кг.

* * *

18 март. Квартирният въпрос още не е уреден. Снощи един големец изпъдил от стаята седем мои войници и я напълнил със седла. Види се, за да не простинат седлата.

* * *

Знаят да ругаят само, а досега ни един от по-големите началници не се е заинтересувал къде и как живеят войниците ни.

* * *

Може да има войници симуланти, но лекарите смятат всички за такива. В цивилния им живот е обратното.

За да скубят пациентите си, те от здравите правят болни.

* * *

21 март. Войниците въшлясват и никой не се грижи за почистването им. Дезинфекционната машина стърчи на двора и още не е запалена.

* * *

Невъзможно е да държим болничните нужници в изправност. Струва ми се, че целият български народ има нужда от шестмесечен курс за ходене по нужда. Може би за това турците са казвали: „Пис миллет.“

* * *

От интендантството Стара Загора тръгнали 1000 кутии компот за нашата болница. Пристигнали в Тополовград 900, а дорде ги товарят, изчезнали още 60 кутии, та вместо по един килограм дадоха ни ги върху един и 300 грама кутията.

(Из ръкописите на писателя.)

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.